

**MELDA AKBAŞ'IN “DİLEDİĞİM GİBİ-CAMI VE MİNİ ETEK
ARASINDAKİ HAYATIM” ADLI ESERİNDE FARKLI
GÖÇMEN KUŞAĞI İZLERİNİN İNCELENMESİ**

Fatih İNKAYA*

Hikmet ASUTAY*

Öz:

Almanya’da yaşayan Türk göçmenlerin özelliklerinin kesin çizgilerle sınıflandırılmasının, yazınsal eserlere aynı ölçüde yansıyor yansımadığının araştırılacağı bu çalışmada, üçüncü kuşak yazarlardan olan Melda Akbaş’ın “Dilediğim Gibi - Cami ve Mini Etek Arasındaki Hayatım” adlı eseri örneklem olarak seçilmiştir. Bu çalışma hazırlanırken, bazı internet sayfaları, makale ve kitaplardan kaynak olarak yararlanılmıştır. Öncelikle yazarın biyografisi, daha sonra ise eserinin okuyucuya ne aktardığından bahsedilmiştir. Türk kökenli yazar olan Melda Akbaş’ın otobiyografik eserinde, gerçekte hangi ülkeye ait olduğu sorusu temelinde oluşan içsel çatışmaları yansıtılmıştır. Bu çatışmalarını yansıtırken, Türk ve Alman toplumları olmak üzere her iki tarafa da eşit mesafede durmaya çalışıp nesnellliğini korumuştur. Çalışmanın odak noktası olan kuşak izleri konusunda ise eser içerisinde bazı bulgulara rastlanmıştır. Kendi kuşağı olan üçüncü kuşağın izlerinin yanı sıra ikinci kuşağın izlerine de bu eserde rastlamak mümkündür. Öyle ki, ikinci kuşak göçmenlerin kimlik kaygısı, aynı şekilde Melda Akbaş tarafından da dile getirilmiştir. Bu yazıda, Türk-İslam kültürü ile yetişmiş olduğu Alman kültürü arasında kaldığı, aslında hangisinin doğru olduğunu sorguladığı durumları okuyucuya aktaran Melda Akbaş’ın eseri temel alınarak, yazınsal eserlerde kuşakların izlerinin çok keskin olmadığı, dolayısıyla daha genel değerlendirilmesi gerektiği düşüncesi kanıtlanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen edebiyatı, Kuşak izleri, Kimlik, Entegrasyon, Göç

* Trakya ve Namık Kemal Üniversiteleri SBE Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Ortak Yüksek Lisans Programı Öğrencisi, fatih.ink@hotmail.com

* Prof. Dr., Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi - Edirne, hikmetasutay@yahoo.de

**Different Traces in immigrant Generations in Melda Akbas' Work
“The Way I Want-My Life between Mosque and Miniskirt”**

Abstract:

In this study, it is aimed to examine whether the characteristics of Turkish immigrants living in Germany reflect on the same scale as the literary works, and to exemplify the third generation of the work “The Way I Want-My Life between Mosque and Miniskirt” by Melda Akbas who is third generation author. While preparing this study, some internet pages, articles and books were used as sources. First of all, the author's biography, and then what the work he transferred to the reader was mentioned. In the autobiographical work of Melda Akbaş, a writer of Turkish origin, the internal conflicts that arise on the basis of the question of which country actually belongs to be reflected. While reflecting these conflicts, Turkish and German societies tried to stay at equal distance to both sides and maintained their objectivity. Some findings were found in the work regarding the generation traces, which are the focal point of the study. In addition to the traces of the third generation which is hers, It is possible to find the traces of the second generation in this work. The identity anxiety of the second generation immigrants was also expressed by Melda akbaş. In this article, based on the works of Melda Akbaş, who transfers the situation between the Turkish-Islamic Culture and the German culture that she grew up in, and who questions which is actually true, the idea that generation's tracks are not very sharp in the literary works and therefore should be evaluated more generally was tried to prove.

Keywords: Immigration Literature, Traces of Generations, Identity, Integration, Migration.

Giriş

Gurbet hikâyeleri Almanya ile yapılan 1961 tarihli Ankara antlaşmasıyla başlamıştır. Bugün ise altmış yıllık uzun bir geçmişe sahiptir ve ikiyüzlü aşkın sayıda Türk-Alman yazar ve şairinden söz edilmektedir (Bkz.:Asutay 2017). Başlangıçta yazınsal olarak ciddiye alınmayan (Bkz. Kuruyazıcı 2001) bu yazın türü zamanla altmış yıllık süre boyunca kendi varlığını ve çeşitliliğini ortaya koymuş, yalnız yazın ile değil, sahne sanatları, tiyatro ve sinema ile de adından çok fazla söz ettirmeye başlamıştır. Konuk işçi yazını olarak adlandırılan bu yazın türü günü-

müzde artık Türk-Alman Yazını (Türkisch-Deutsche Literatur) olarak adlandırılmış ve hem Türk, hem Alman yazını açısından son derece önemli yere sahip olmaya başlamıştır. Alman yazın bilimciler giderek daha çok bu alanla ilgilenmeye başlamış ve incelemeler, çalışmalar ortaya çıkmıştır. Başlarda neredeyse tamamen Türkçe yazan Türk-Alman yazını yazarları giderek Almancanın hâkim olduğu bir yazın haline gelmiş ve günümüz üçüncü kuşak yazarları artık neredeyse tamamen Almanca yazmaktadır (Asutay 2017).

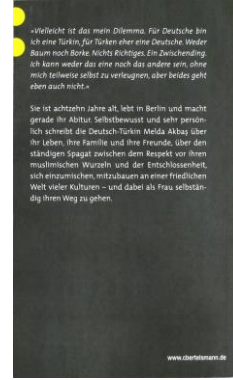
Almanya'da, Türk kökenli insanların yoğun nüfusa sahip olduğu ve bu bağlamda da bugün için artık göçün altmışıncı yılına doğru üç kuşak boyunca içlerinden fazla sayıda edebiyatçı çıkardıkları gerçeği söz konusudur¹. Bu durumun kuramsal incelenmesinde genelde kuşaklar arası özelliklerin ve bu özelliklerin yansıtılması sürecinde çizgilerin çok net tutulduğu görülmektedir. Gerçekte var olan durum ise farklı kuşaktaki yazarların, içlerinde bulunmadığı kuşaklar hakkında da eserlerinde bazı izler yansıtabildiğidir. Bu anlamda konu ve içerik açısından kuşaklar arası geçişler bulunduğu ve bu geçişlerin saydam olduğu söylenebilir. Bu çalışma, son dönem Türk Alman yazarlarından Melda Akbaş'ın "Dilediğim Gibi - Cami ve Mini Etek Arasındaki Hayatım" adlı eserini esas alarak kuşaklar arası konu geçişlerini göstermeyi amaçlamaktadır. Bu bakımdan Türk-Alman yazınında ya da eski adıyla gurbetçi yazınında konu geçişleri bu şekliyle ele alınmamıştır. Bu çalışmada ele alınacak olan genç yazar Melda Akbaş'ın eseri üzerine Gülay Büyüktopçu tarafından Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Söz konusu tez, Melda Akbaş'ın eserini kültürlerarasılık kavramı açısından ele almaktadır (Büyüktopçu 2014).

2. Melda AKBAŞ kimdir?

Son dönem Türk Alman yazınında üçüncü kuşak yazarlarından Melda Akbaş 23 Nisan 1991'de Berlin'de Türk ailenin kızı olarak dünyaya gelmiştir. 2010 yılı

¹ Göç konusu başlı başına apayrı bir konu olup Almanya'daki göç olgusu ayrıca ele alınmalıdır. Üstelik bugünkü göç olgusu ise, buradaki ile tamamen farklıdır. Daha geniş bilgi için bakınız: Doğan 2017.

nın baharında Berlin Robert-Koch-Hochschule'den mezun olmuş, Berlin-Kreuzberg bölgesindeki okullarda öğrenci temsilciliği görevinde bulunmuştur. Almanya'da bulunan Türk Derneği için çalışmaya devam etmektedir (www.Lovelybooks). Bu bağlamda geliştirmiş olduğu "l.o.s. – let's organize somethin" projesi 2009 yılında "Deutsche Bank" tarafından ödüllendirilmiştir (Asutay, 2017). Almanya'nın Hamburg şehrinde yaşayan Melda Akbaş "Dilediğim gibi – Cami ve Mini Etek Arasındaki Hayatım" aslı eseriyle tanınmaya ve adından söz ettirmeye başlamıştır. Eserinde, göçmen ve aynı zamanda müslüman bir ailenin çocuğu olması dolayısıyla iki kültür arasında kalışını, bu durumun neden olduğu içsel çatışmasını, gerçekleştirmek için mücadelesini verdiği kendi isteklerini ve ilk deneyimlerini dile getirmiştir. Melda Akbaş Türk kökenli bir Alman'dır aynı zamanda. Alman vatandaşıdır yani. Yaşam tarzı açısından bakıldığında da diğer Alman gençleri gibi Alman toplumu içerisinde uyum sürecini sağlayabilmiş, iletişim sorunu olmayan ancak kendi aile kültürü ile içinde yaşadığı Alman kültürünün değerleri, yaşam biçimleri, gelenek ve görenekları arasına sıkışıp kalan bir genç kız olarak Melda Akbaş, üçüncü kuşak Türk-Alman yazınının genç temsilcilerinden biridir aynı zamanda.

1. Yazar Melda Akbaş 2. Yazarın eserinin ön ve arka kapağı.

2.1. "Dilediğim Gibi – Mini Etek ve Cami Arasındaki Hayatım" Adlı Eserinde Yansımalar

Genç yazar Melda Akbaş'ın iki eseri bulunmaktadır. Birincisi bu çalışmada incelenen "So wie ich will. Mein Leben zwischen Moschee und Minirock" (Türk-

çesi: Dilediğim Gibi – Mini Etek ve Cami Arasındaki Hayatım) adlı eseri, ikincisi de; "Warum fragt uns denn keiner? Was in der Schule falsch läuft" (Türkçesi: Neden bize kimse sormuyor). Bu çalışmada söz konusu olan eseri 240 sayfalık "Dilediğim Gibi", bugünlerde Almanya'da dördüncü baskısını yapmış durumda ve ülkemizde henüz Türkçe çevirisi yok. Arka kapak metninde çarpıcı olarak "Alman gözüyle müslüman Türk kızı, Türkiye gözüyle ise daha çok Alman" olarak görüldüğünü anlatmaktadır.

Genç yazar, bu otobiyografik eserinde, Türk-Alman düşünme biçimlerinin farklı olmasından kaynaklı olarak ortaya çıkan gündelik yaşam çatışmaları ışığında kendi hayatından bahsetmektedir. Melda'nın kendine ait bir düşünce yapısı vardır; kendini iki kültürden birini seçmek zorunda hissetmemekte ve kendi çizdiği yolda ilerlemek istemektedir. Ailesinin Türk olması ve Berlin'de Türk akrabalarının bulunması nedeniyle, Türkiye kökenli bir arka plâna sahip olduğu söylenebilir. Tüm bunların yanı sıra, kendini Almanya'ya da sıkı bir şekilde bağlı hissetmektedir. İleride Türkiye'de yaşayıp yaşayamayacağı konusu ise, kitapta kendine sorduğu yığınla sorudan sadece bir tanesidir. Bu sorunun cevabını okuyucuya dolaylı olarak vermektedir. Türkiye'de birçok akrabası olsa ve dili akıcı şekilde konuşabilse bile, orada bulunduğu anda kendisini tatildeymiş gibi hissettiğini belirtmektedir Melda. Dolayısıyla Türkiye'de yaşamının hayali bile ona zor gelmektedir.

Melda Akbaş esasen göçmen bir ailenin çocuğu olmayan kimsenin anlayamayacağı bazı temel sorularla yüzleşmek durumundadır. Örneğin; hangi ülkede evindedir? Hangi ulusa aittir? Hangi yaşam biçimi onun için daha uygundur? Kitapta sadece genç yazarın bu sorularla ilgili düşünme ve karar süreçleri ve öz benliğinde oluşan bu ağır içsel çatışma aktarılmaz, aynı zamanda kişisel konumlandırılması öncelikli konu olarak aktarılır. Bu öncelikli konuyu ikinci bir konu takip etmektedir; kararların ve düşüncelerin savunulması. Bu savunma ya ailesine, yani Türk bakış açısına karşı ya da insanları "Öteki, yabancı" olarak gören bazı Almanlara karşı gerçekleşmektedir.

Ayrıca; Melda, mini etek giyip giymediği, günde beş vakit namaz kılıp kılmadığı, saat sekizden sonra dışarıya çıkıp çıkamadığı, alkol alıp almadığı veya öpüşüp öpüşmediği ile ilgili sorulara maruz kalmaktadır. Aslında bu soruların, Türk kökenli olup, iki kültür arasında kalmış gençlerin yüzleşmek zorunda olduğu durumlarıdır. Melda Akbaş bu eserinde, sahip olduğu geniş Türk ailesinde günlük olaylardan ve bu ailenin kendine özgü atmosferinden de bahsetmektedir. Ayrıca Alman tarafını da aydınlatmaktadır. Arkadaşlarıyla nasıl vakit geçirdiği, okulunda neler yaptığı ve Almanlar ile yaşamış olduğu incitici durumlar vb. bunların hepsi eserin içinde yer yer rastlanabilir konulardandır.

Eserde, yazarın öznel düşünce biçimi ve hislerinin yanı sıra, Türk ahlâkına ve düşünce yapısına dair somut açıklamalar da yapılmaktadır. Kitapta aktarılan tüm bu durumların ışığında şu söylenebilir; Türk ve Alman kültürü, aynı kefeye konulamaz ve ayrı değerlendirilmelidir.

Karakter analizi yapılacak olursa, ortaya çıkan sonuç şudur; Melda, güçlü, özgür ruhlu ve gerçeği yansıtan bir karakterdir. Bu sayede “Göç” konusuna farklı açılardan ışık tutmaktadır (Akbaş, 2010).

Genç kız yazını açısından ya da ergen roman bağlamında bakılırsa esere, otobiyografik olarak farklı iki kültür, dışarıdaki hayat ve aile, gelenekler ve öteki kültür gibi çok farklı iki toplum arasında sıkışıp kalmış, baskı altında bulunan, Alman pasaportuna ve kimliğine sahip onsekizinde bir Türk kızı görülür. Bu anlamda yine sınır deneyimleri, tabu ve toplumsal kalıpları aşma vb. deneyimleri gibi pek çok yaşantı ile sahnelerin metinleştirildiği gözlemlenmektedir.

3. Almanya'daki Türk Göçmenlerin Kuşaklarına Göre Özellikleri

Türklerin Almanya'da sahip olduğu yoğun nüfus, birçok sosyolojik araştırmaya konu olmuştur. Bu araştırmalar kapsamında Almancayı iyi konuşup konuşmadıkları, entegrasyon olarak terimleştirilen uyum konusu gibi konular temel alınarak bu insanlar hakkında bazı çıkarımlar yapılmıştır. Bu anlamda "kanaksp-rak" adı verilen kendi jargon-ağız özelliklerini yarattıkları da belirtilmelidir (Bkz.

Balcı 2010). Bu çıkarımlar elbette ki sadece Türkiye ile Almanya'yı ilgilendiren detaylar değil, aynı zamanda tüm dünyada önemli konumda bulunan "Göç" temasını da ilgilendiren detaylardır. Bu kuşak özellikleri şu şekilde açıklanabilir;

- 1. Kuşak: Pek azı tamamen asimile olmuştur. Asimile olmamayı başaranların çoğu, ev sahibi toplumun sosyal ve ekonomik değerlerinden yalnızca sınırlı bir kısmını kabul etmiştir. Etnik grup ve kurumlar asli kültürünü devam ettirmiştir.*
- 2. Kuşak (Köprü Kuşak) : Ailenin etkisiyle evde(eski) kültürünü koruma yaklaşımında olup, ev dışında hakim toplumun yaklaşım ve değerlerini elde etmeye yatkındır. Dolayısıyla karışık; yani birbirinden farklı değerleri ve iki kültürü birlikte yaşamaktadır.*
- 3. Kuşak (Asimile Olmuş Kuşak) : Ev sahibi toplumun baskılarıyla bu kuşak eski kültürünü reddedip, ev sahibi toplumun bütün kültürel değerlerini kabul etmiştir (Taştan, 2001). Ancak aynı kuşak içerisinde daha büyük bir grup ise baskın kültürden farklı ama onunla bir şekilde uyum içinde fakat kendi alt-kültürünü yine kendi alt-kültür çevresinde yaşamakta olan ve kendilerini "Almanyalı Türkler" olarak tanımlayan gruptur (Asutay, 2017).*

Görüldüğü üzere üç kuşak boyunca değişen, farklılaşan hatta ötekileşen bir azınlık söz konusudur. Bu açıdan bakıldığında günümüzde artık Almanya'da Türk azınlığı açısından gurbet ve gurbetçi kavramlarının da eskidiği, tarih içerisinde yerini aldığı da görülür. Çünkü üçüncü kuşak Almanyalı Türkler göçmen ya da gurbetçi değildirler artık; onlar Almanyalı Türklerdir. Bu bakımdan kuşaklar arasında büyük farklılıklar gözlemlenmektedir. Söz konusu bu farklılıklara kimlik açısından da bakmak gerekir.

3.1. Kuşakların Farklı Kimlik Sorunları

Almanya'da yaşayan Türklerin gittikleri tarihten itibaren aslında en büyük sorunları, çocuklarının yetişme süreci ile ulusal ve kültürel, dinsel kimliklerinin korunması olmuştur. Aslında bu bağlamda bakıldığında en büyük sıkıntıyı ve duygusal problemleri çeken kişilerin, Türk ailelerin kız çocukları olduğu anlaşılmaktadır. Büyük oranda dini baskı ile kız çocukların özgürlük alanlarının kısıtlanması, onların evden kaçmalarına hatta intihar etmelerine sebep olmuştur (Başkurt, 2009-

2). Almanya'ya uyum veya kültürünü benimseme odaklı bakıldığında ise, üç kuşağın da farklı tepkisel eğilimleri olduğu gözlemlenebilir. Başkurt'un deyimiyle “Köprü” görevi gören ikinci kuşak Türkler ise hem anavatanları olan Türkiye'ye, hem de yaşadıkları ülke olan Almanya'ya karşı eşit mesafede durmaktadırlar. Bu kuşağın insanları belli bir dini veya ırksal durumu ön plâna çıkarmamakla birlikte kimliklerini belirleme konusunda bazı sorunlar yaşamaktadırlar. Gerçekte hangi ülkeye ve kültüre aittirler? Bu soru yıllarca yazıbilimsel olarak da tartışıla gelmiştir. Sonuçta da bu kuşağın “kimlik arayışı” içinde olduğu söylenebilir.

Almanya'daki göçmen kuşakları arasında diğer uç grup olan üçüncü kuşak ise kendi değerlerinden uzaklaşmış durumda bulunan gruptur. Almanya'nın kozmopolit yapısı içinde harmanlanmış, anavatanlarındaki kültürlerine duvar örmüş ve kimlik bunalımı yaşayan grup şeklinde de ifade edilebilir. Esasen, üçüncü kuşak insanların bahsi geçen bu özellikleri hem ulusal hem de dinsel değerler için söylenebilir. Türkiye'de yaşayan Türklere, birinci ve ikinci kuşak göçmenlerine göre daha fazla serbestlik içindedirler. Bu “serbestlik” kavramının içerisine cinsel hayat, alkol, moda takibi ve fastfood tüketimi gibi durumlar girebilir. Tüm bu bilgiler ışığında üçüncü kuşağı “uyum sürecini” tamamlamış şeklinde yansıtmak doğru olacaktır. Uyum süreci belki tam olarak Almanların beklentisini karşılamamaktadır; günlük yaşam özellikleri, iletişim, resmi işlemler vs. konularında tam bir uyum hali göstermekle birlikte, yaşam tarzları ve düşünce olarak üçüncü kuşak da Türk'tür ve bu kimliğini korumaktadır. Farklı olan şey, bu üçüncü kuşak Türklerin ana vatanlarındaki Türklerle farklılaştıklarıdır. Onlar Almanya içinde kendi alt-kültür dünyası ile birlikte belli bir azınlık grubu oluşturmuşlardır. En önemli farklılıktan biri de Türkiye'ye yabancılaşmış olmalarıdır. Görüldüğü üzere bu üç kuşak arasında tercih edilen veya şartların gerektirdiği hayat tarzları birbirinden farklılıklar göstermektedir (Baskurt 2009: 2).

4. Türk-Alman Yazarların Eserlerinde Farklı Kuşakların İzleri

Elde bulunan materyallere veya kaynaklara bakıldığında, aslında Almanya’da yaşayan üç kuşağın özellikleri arasındaki çizgi oldukça net görünmektedir. Fakat biraz derine inildiğinde, farklı kuşağa ait olan bazı göçmenlerin, bir diğer kuşağın özelliklerini taşıyabildiği fark edilmektedir. Bunu anlamının en iyi yolu ise yazınsal eserleri incelemektir. Öyle ki, Almanya’da yazan Türk kökenli yazarlar, kendilerinden olan bu insanların içinde bulunduğu toplumsal ve siyasal şartları yansıtmayı kendilerine görev edinmişlerdir.

Yukarıdaki bölümlerde belirtildiği üzere ikinci ve üçüncü kuşağın özellikleri birbirlerinden farklıdır. İkinci kuşak iki kültüre de eşit mesafede iken, üçüncü kuşak ev sahibi toplumun öngördüğü uyum sürecini büyük ölçüde tamamlamıştır. Üçüncü kuşak yazarlarından olan Melda Akbaş’ın “Dilediğim Gibi. Mini Etek ve Cami Arasındaki Hayatım” adlı eserinde kendi kuşağının özelliklerine rastlandığı gibi, bazı ikinci kuşak özelliklerine de rastlanmaktadır. Sadece bu noktadan yola çıkılarak, kuşakların özellikleri arasındaki çizgileri bu kadar keskin tutmak veya genelleme yapmak ne derece doğrudur konulu tartışma yaratmak işten bile değildir. Çünkü hangi kuşağa ait olurlarsa olsunlar, orada, yani gurbette yazanlar da yaşayanlar da Türk kökenlidir.

4.1. Melda Akbaş’ın Eserinde İkinci ve Üçüncü Kuşağın İzleri

Melda Akbaş’ın sözü geçen eseri incelendiğinde elbette kendi kuşağı olan üçüncü kuşağın da belirtileri mevcuttur. Örneğin, kitapta geçen bu satırlar tamamen üçüncü kuşağın izlerini taşımaktadır;

“Eğer yaşadığım her şeyi onlara anlatsaydım, herhalde duydukları karşısında pancar gibi kızarırlardı. Annem babam kazara görmesin diye çantamda taşıdığım prezervatifleri saklıyorum.” (Türkçesi: Habertürk, 2010).

Bu satırlar incelendiğinde Avrupa’nın veya Almanya’nın kültürünü benimsemiş, öz Türk kimliğinden uzaklaşmış bir gencin belirtilerine rastlanmaktadır. Bu gerekçelendirilecek olursa, Türk kültürü ile yetişmiş ve oraya güçlü bir bağ hisse-

den bir şahsa bakmak yeterli olacaktır. Çünkü o şahıs böyle bir şey yazmaya muhtemelen cesaret edemeyecektir.

Melda Akbaş'ın eserinde değindiği konulardan bir diğeri ise, Türkiye'de yaşama fikrinin onun için ne kadar imkansız olduğu fikridir. Öyle ki, Türkiye onun için sadece tatil yapmak için gidilecek bir yer şeklinde anlam ifade etmektedir. Bu düşünce neredeyse tüm üçüncü kuşak Türklerin genel olarak Türkiye'ye bakışlarını yansıtmaktadır, denebilir. Ebeveynlerinin her izin dönemi büyük heyecanla memleketlerini, köylerini ve akrabalarını görmek için gittikleri ana vatanları, bu kuşak için Almanların geldiği gibi bir tatil ülkesidir artık. Dolayısıyla bu bağlamda da bakıldığında yazarın anavatanından ne kadar uzaklaştığı ve eserde üçüncü kuşağın temel izlerinden birine daha rastlanıldığı ifade edilebilir.

Fakat tüm bu çıkarımların yanı sıra, eserin içerisinde bolca ikinci kuşak izine rastlanıldığı gerçeği yadsınamaz. Daha önce de belirtildiği üzere, bu eser içerisinde ikinci ve üçüncü kuşak izleri harmanlanmış şekilde bulunmaktadır. Örneğin;

“Tanrı'ya, meleklerle ve son Peygamber Hz. Muhammed'e inanıyorum. Eğer İslam öyle emrediyorsa evlilikten önce seks yok. Ama sonra kendime şunu söylüyorum: İyi, güzel de, evlilikten önce seksin olmaması, ders yapmadan lise diploması almaya benzer.” (Türkçesi: Haberturk, 2010).

Yazının kuramsal açıklama bölümünde, kuşaklar ile ilgili bilgiler verilmişti. Orada ikinci kuşak ile ilgili, arada kalmışlık veya kimlik kaygısı gibi problemler yaşadıkları belirtilmişti. Bu alıntı da o iddiaları destekler niteliktedir. İncelendiği zaman, inandığı dinin gerekleri ile arzuları arasında kalan bir birey görünmektedir. Yine hangisinin daha doğru olduğu gibi bir tartışma yaratmadan söylenecek tek şey kültürlerin farklı olmasıdır ve yazar bu satırlarda hangi kültüre, inanca veya duruma göre davranması gerektiğini belirleyememiştir. İnanç kavramı ile yaşam tarzı özelliklerinin yarattığı bir çelişki söz konusudur. Alıntılanacak olan son kesit ise, bir öncekini daha çarpıcı hale getirecek niteliktedir;

“Batu'nun gözlerine baktım... Sonra dudaklarını dudaklarımda hissettim. Tıpkı yasak bir meyve tadı gibiydi. Ama benim gibi İslam inancını benimsemiş bir kız

bunu denememeliydi bile. Bulutların üzerindeymişim gibi eve süzıldüm” (Türkçe: Haberturk, 2010).

Yazar burada da yine aynı ikilemi yaşamaktadır. Aslında kafasından geçen düşünce, bunu yapmaması gerektiği yönündedir. Fakat içindeki arzuya engel olmamanın sonucunda yasak olarak gördüğü bir şeyi gerçekleştirmiştir. Özetle temas edilen nokta şu şekilde açıklanabilir; “Göçmen Edebiyatı” kavramı altında Almanya’da yazan Türk kökenli yazarların, kuşak izleri bağlamında çizgilerinin çok keskin olmaması dolayısıyla, eserlerinin irdelenmesi gerektiği sonucu ortaya çıkartılmıştır.

Sonuç

Hem Türk hem Alman yazını için önemli konumda bulunan, yazınsal eserlerdeki göçmen kuşak izlerinin yansımalarıyla ilgili yapılan bu çalışmada, kuşaklar arasında çok keskin çizgilerin bulunmaması aksine esnek tutum sergilendiği sonucuna varılmıştır. Bununla ilgili bulgular Melda Akbaş’ın "So wie ich will: Mein Leben zwischen Moschee und Minirock" (“Dilediğim Gibi - Cami ve Mini Etek Arasındaki Hayatım”) adlı eserinde çok sık olarak görülmektedir. Bu otobiyografik eserinde bazen tamamen asimile olmuş şekilde davranan yazar Melda Akbaş, bazen ise köken olarak Türk-İslâm kültürüne ait olmasından dolayı çelişkili durumlar yaşadığını kendi deneyimleriyle dile getirmektedir. Bu yönüyle eser, bugün Almanya’daki üçüncü kuşak Türk gençliğini, daha doğrusu Türk kökenli Alman gençliğini yansıtmaktadır. Bu yansıtma ilginç olarak ikinci kuşağın konusu olan kimlik sorunu ile tekrar karşımıza çıkmaktadır. Bu kimlik sorunu, yukarıda da bahsedilen iki kültür arasında kalmışlık olarak nitelendirilen varlık sorunsalıdır. Dolayısıyla bir eseri tek bir kuşağın özellikleri kapsamında incelemek yerine, o esere daha geniş açıdan bakma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bir başka saptamadan söz edilmesi gerekirse, o da üçüncü kuşağın, kökenine ait kültür unsurlarını sorguladığıdır. Eserde dile getirilen çelişkiler aslında tüm bu sorgulamaları içermektedir ve satır aralarında belli belirsiz toplum eleştirileri de yapılmaktadır. Bu bağlamda Türk ve Alman yaşam tarzları gereği, her iki kültürü de yaşayan gençliğin, hele de genç kızların yaşadık-

ları kültürlerarası baskı, kültürlerarası çelişki gibi durumlar gözlemlenmektedir. Bu anlamda yazar, kendi kuşağının cesur temsilcisi ve savunucusu durumundadır.

Kaynakça

- Akbaş, M. (2010), *So wie ich will: Mein Leben zwischen Moschee und Minirock* (Deutsch) Paperback – Berlin.
- Akbaş, M. (2013), *Warum fragt uns denn keiner? Was in der Schule falsch läuft*. 1. Auflage, Bertelsmann, München 2013.
- Asutay, H. (2017) *Göçmen Edebiyatı - Yazarlar Sözlüğü - Almanya'da yazan ve yaşayan Türk-Alman Edebiyatı*, Ceren Kitabevi – Edirne.
- Balcı, U. (2010), “Vermittlung der deutschsprachigen Literatur türkischer Migrantinnen im DaF-Unterricht in der Türkei”. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(39), 142-159. ISSN 1302-9967 (Doktora tezinden üretilmiştir.)
- Başkurt, İ. (2009-2). Almanya'da Yaşayan Türk Göçmenlerin Kimlik Problemi *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı 12, s.87-88.
- Büyüktopçu, G. (2014), *Melda Akbaş'ın So Wie Ich Will adlı romanında kültürlerarasılık* Yüksek Lisans Tezi Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Doğan, C. (2017) "The Importance of Multiculturalism in Community Interpreting", *International Journal of Business Humanities and Technology*, Vol.7, No.2 June 2017. ISSN 2162-1357 (Print), 2162-1381 (Online), Center for Promating Ideas, USA.
- Doğan, C. / K. Sipahi (2017, March) “Göçün Edebiyata Yansımaları” Paperpresented at the III. International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series- Edirne / Turkey.
- Haberturk. (2010, 05 22). <http://www.haberturk.com/kultur-sanat/haber/517057-mini-etek-ve-cami-arasindaki-hayat>: erişim: 08.05.2018.
- Karakuş, M. / N. Kuruyazıcı (2001) *Gurbeti Vatan Edenler Almanca Yazan Almanyalı Türkler*, Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Lovelybooks; <https://www.lovelybooks.de/autor/Melda-Akbas/> erişim: 08.05.2018
- Taştan, A. (2001). *Göç, Sosyal Değişme Ve Din: Kuşaklar Açısından Bir Değerlendirme*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt.11, s. 77.